

faa di Alderdomsunderstøttelse, Kjesten, det skal A nok sørre for«, sagde Lauge Hansen, som dengang var i Sogneraadet. Og det fik hun, men kort efter flyttede Kjesten ned til en af Døtrene, der var blevet gift, og hvor Kjesten fik det godt paa sin gamle Dage.

Margrethe Hansen, f. Nedenskov.

GALTHO I TISTRUP SOGN SOM HERREGÅRD

I tidligere tid var der langt flere herregårde eller hovedgårde i Danmark, end der er i dag. Det var skik inden for adelen at skrive sig til en gård, der da betragtedes som en hovedgård med de rettigheder, adelen dengang havde.

Af lensregnskaberne for Lundenæs len ses det, at Galtho i Tistrup sogn i adelsvældets sidste dage var ved at blive en herregård, idet det af et tingsvidne ved Øster Horne herredsting, mandagen den 29. november 1653 fremgår, at jomfru Anna Thott skriver sig til Galtho, og at hun ikke er ejer af nogen anden sædegård. Det tilhørende hoveripligtige bøndergods er ifølge tingsvidnet: 3 gårde i Krarup by, en gård kaldet Uhre, en gård Bredho, en gård i Gjødsvang by, en gård kaldet Gårde og en gård Hesselho, desuden fandtes af inderster 2 i Krarup by, en inderste i Gjødsvang, en inderste i Gårde og 2 inderster i Hesselho.

I et nyt tingsvidne, mandagen den 20. december 1653, bevidnes det, at jomfru Anna Thott ved hjælp af sine bønder har sørget for tilsåningen af Galtho dette efterår.

Ifølge »Kancelliets Brevbøger« fra 1635 har Anna Thott arvet en del strøgods efter sin fader, og dette strøgods får hun kongelig bevilling til at mageskifte.

Hensigten med denne bevilling var måske en samling af det gods, der skulle medføre oprettelsen af Galtho som herregård.

Allerede i 1639 nævnes Anna Thott i forbindelse med en trætte mellem hende og Ida Gjøe til Lindbjerg om ejendom beliggende mellem Hungerbjerg, Hesselho og Galtho.

Anna Thott var datter af Christen Pedersen Thott til Boltinggaard af den ansete skånske adelsslægt Thott, der har spillet en stor rolle i Danmarks historie. Han var gift med Sophie Below af mechlenburgsk adel. Efter Christen Pedersen Thotts død i 1617 sad hun som enke i 33 år og ledede selv opdragelsen og undervisningen af sine tre børn, Henrik, Anna og Birgitte. Hun var selv en meget lærd kvinde, og af børnene er Birgitte Thott omtalt som en af datidens lærdeste kvinder i Danmark. Sophie Below er kendt for sin slægtsbog, der efter hendes død blev fortsat af datteren Anna Thott og efter hendes død af den anden datter Birgitte Thott.

Galthos beståen som herregård ophører imidlertid formentlig allerede i 1655, da Anna Thott køber herregården Fårupgaard i Jelling sogn af sin broder Henrik Thott, hvorefter hun ikke mere havde behov for at opretholde Galtho som herregård.

Anna Thott døde under Svenskekrigen i 1658, hvorefter Henrik Thott igen overtog Faarupgaard tillige med hendes bøndergods i Øster Horne herred, hvilket bøndergods foruden de under Galtho nævnte gårde bestod af en gård i Asp, en gård i Lervad, en gård ved Ølgod kirke, en gård i Harkis og to gårde i Hjedding.

Galtho ser ud til at have lidt meget under Svenskekrigen, der var særlig hård ved denne del af landet. Matriklen af 1664 siger, at Galtho nu var »øde og helt afbrudt«, og at den sidst havde været beboet af Th. Bertelsen. Det er muligvis den samme Th. Bertelsen,

der i 1653 er forpagter på Jullingsholm og optræder som Anna Thotts fuldmægtig i tingsvidnet af 29. november, og den Th. Bertelsen i Forsomho, som Henrik Thotts fuldmægtig på egnen, Laurids Pedersen i Gårde, i 1665 stævner for en sum penge, som han skylder til jomfru Anna Thott.

Henrik Thott var fra 1648 til 1657 lensmand på Bergenhus i Norge og senere stiftslensmand først over Århus amt og senere over Holbæk amt.

Han blev som så mange andre adelsmænd fuldstændig ruineret af Svenskekrigen og måtte på grund af gæld efterhånden gå fra alt sit gods, der foruden ovennævnte havde bestået af Boltinggård i Gudme herred, Skårupgård i Ø. Lisbjerg herred, Keldkær i Tørrild herred, Hastrup i Nørvang herred og det halve af Bjørnsholm i Slet herred.

Til sidst måtte han søge kongen om en nådegave til livets ophold. Han havde 5 børn, der alle døde ugifte. De fire døde tidligt, og han overlevedes kun af en sindsyg datter.

J. Møller Kristensen.

Kilder: Lundenæs lensregnskab 1653 med bilag. Kanc. Brevb. 1635, s. 136; 1637, s. 89 f, 170, 810; 1642, s. 17 ff, 124.

IVER WIND OG VARDE JACOBI KIRKES STORE LYSEKRONE

Varde Sct. Jacobi kirke har flere smukke malmlysekroner. Den største og smukkeste hænger i skæringspunktet mellem skibet og korsarmene. Kronen har tyve arme, hvis indre dele ved fastgørelsen er udformede som skæggede mandsfigurer.

På kronens nederste kugleformede del ser man indgraveret bogstaverne I. W. og H. S. samt årstallet 1642.